

המשפחה - קרבן המ

אהובה - כדוגמנית לציורים

הלף החורף, בא האביב, אביב עציב. העצים פרחו, אך נראה כי אף הם עמדו דוממים ועצובים. הפרחים בשדה פרחו, כלניות אדומות שרוו בדם חללינו. אבות, אמהות, ילדים וזקנים, כולם כאחד אומללו. הורים נשארו שכולים, נשים נהפכו אלמנות, ילדים יתומים. רבים נשארו ללא בית ומחסה. כך חלף אביב 1948. ירושלים, שהוקפה בגבולותיה באויב וזר, היתה נצורה. האוכל חולק בתקציב - נפט, מים, לחם, קמח, הכל בתקציב. הימים התנהלו בעצלתיים. כל יום שחלף נראה כשנה. האומימות כיסתה עוד ועוד את השמים. כאילו להראות את עוצם הלהט שבקרבות הדמים. כל יום נוספו עוד ועוד פצועים והרוגים, פליטים שגורו עצמם עם הבילתם האחרונה, שריד לעבר של האתמול.

בינתיים נכבשה, בין מאות כיבושי בחורינו, אף השכונה הערבית שיידיבאדר. אבא נכנס להשתכן בבית נחמד, שמסביבו פרוחה גינה, ומה נחמד היה לראות שלמרות המלחמה וההרס עוד המשיכו לפרוח שם השושנים. לאחר שאבא החליט להישאר בשכונה זו, החלטתי אף אני לקבוע מושבי ליד אבא ומה אהבתי, את אבא. אבא שהיה בריא וחזק, זה האבא שבו תמיד היתה כל גאחתי, נהפך לנכה בין לילה. אתו כבר לא פחדתי מן ההרה.

לאט לאט באו הביתה הילדים. טוב היה להיות עם אבא, שבישיל, רחץ וניקה. כל דאגתו היתה לנו. הוא מילא מקומה של אמא וגם לה דאג תמיד.

זכורני פעם, כשנסעתי במשורין להרצהופים, לבקר את אמא. פחדתי כל הדרך אבל ידעתי שאת אמא אראה. הייתי אז בת 12 שנים. כל הדרך ישבתי דוממת ולא הוצאתי הגה מפי. פחדתי אף שהרעש יפריע למנוחתם של אלה שישובו לצידי, כולם ישבו שקטים ובטוחים. היו שם אחיות, בחורינו של הקרב, רופאים והורים. וכולנו חשבנו אותה מחשבה. מה יקרה עד להגיענו למחוז חפצנו?

אפילו להוציא משם. בחורף 1948, כשהשדה פרח והעשב גדל, גדל אנושי למאכל. כמעט ושכחתי את צורתם של יצא ללקט בשדה עשב בר שכדאי להפכו ל אכלנו כמעט כל החורף מירק הטבע שהצמיח לפעמים זה כמעט ועלה בחיינו. כי מדי פעם לחם שהוקצב במנות או איזה ירק-בר, ואז הת נופל בכל מקום, מבלי לכוזנו למטרה מסויימת בשכונות, ומאות נפצעו ונהרגו.

לאט לאט חלף הזמן. חלפו הימים, ודור רודן יריים, אלא נלחם עם הגדולים, והגושים, וכל א היהודי בגלויות, בגיטאות ואל הכבשנים. לא ניצח העם, המעטים את האויב הגדול והצר, ו להרגיש את ההרגשה שמהיום והלאה בכל מקום שפתח, שפת עם ישראל. על הריסות מבצרי א

החיים בצנא

שנה חדשה, חיים חדשים. עליה המוגנת החלה מגיעה ארצה, קבוץ ג ולראות את ארץ-ישראל, והרי הם זכו. חבל היקר, לא זכה לראות בקום המדינה ולא נמצא ומאושר כי חזונו נתגשם.

סיימתי את לימודי בבית-הספר העממי, ומאד לי ללמוד בבית-ספר תיכון-יום, ועל כן למדת לעזור לאמא. שיעורי לא נרפאה מפצעייה. כך ח עבדתי כארבעה חודשים בלשכת-הגיוס, ולאחר צעיר לשרות בצה"ל. הייתי אז כבת 16 וחצי שיאמינו לי, זייפתי את תעודת-הזהות שלי וכך לקלט גילתה אמא את מזימתי וכה הרבה הי החיים בצנא היו נפלאים. תחילה נשלחתי ל שירתתי שנה תמימה באושר. אני זוכרת את ככתבנית. רוב הערבים הייתי חופשיה, ובכל עז אני זוכרת את חיפה למרגלות הכרמל כשהיו אורות-הניאון. ואני עמדתי ליד הפנורמה, על זה, וביום יכולתי לראות את יופי הגן הפרסי היו למכביר. וביחוד הבחורים במדים כחול-לבן תמיד שחבתי כי נאשר שם לנצח אבל כמי תיכונתי, עד ליום בו נאלצתי לבקש העברת איני נוהגת להתיאש, גם אם מגיעים מים עד היה זה בתמרון קייצי, בין חורשות צפופות שאנתי לרס"ל שמאיו סביה שהיא לא סימפסנו יפה לסמפט אנשים לפי בחירת. שיוחקתי אז פי ופתאום בישרה לי האלחוטאית כי יש לשלחני קפצתי כמסורפת מרוב אושר. כשהתגייסתי ל ויחידה: למרות גילי הצעיר עלי להתקדם, ויהי ולא בחודש המולות, והמזל או לא האיר לי פו תמרון דינו כדיון מלחמה. וכך לא יצאתי אב לא התיאשתי. כשחזרנו למחנה-הקבע, ב נשלחתי, אך המזל מלחה את האדם בכל מקום ובכן, הגעתי לחטיבה שנקראה גבעתי, וכאן כמובן היתה זו חטיבה קרבית, והמוראל היה כלפינו היתה נפלאה. כאן החלו חיים של ממי ראשונה היתה (תל מסויים) מקום חורבות וי השרה עלינו אורת מלחמה. מבורדים מכל יש גבעות חול. והלכלוך עוטה עלינו כמעט משי.

כך התנהלו חיינו כאן הרחק מהעיר. כל הי מהשק"ם. החום גובר עד בלי נשוא, יתושים ו עורו נגד אויב זה. כשרד הערב, מתכנסים הי הסירים. ואחד החברה היה פותח בניגון במפ ממעל שט לו בשמי התכלת. וכאילו צוחק או יכולתי לראות את העיניים הנוצצות והזוהרות הנעימות ביותר. כשמתכנסים כולם בצותא ושן אמא המחכה. אל אחים, אחיות ואבא יקר. ולמחרת, כשזורחת שנית השמש, אותה ש רוח עגום. חלפו שבועות עד שנודע כי אנו

פחדנו מפוגרום של האספסוף הערבי. אבל הגענו, ואני רצתי לאמא, ישר לזרועותיה. אמא שאלה אותי מדוע הסתכנתי ובאתי. האם לא יכלה להבין, אם לא אני, מי יכול להגיע אליה? אבא שהפך נכה, הילדים הפעוטים, או סבתא שהיא עיוורת, ואחיה ששכבו פצועים אף הם? ולא הרחק הימנה ישנה דוממת, בשנת נצחים, אחותה הצעירה, שם במקררה-הענק, שמונה ימים קפואה היתה עד להבאתה לקבורה. ואני, לאחר שראיתי את אמא ואת שוש הקטנה, חזרתי הביתה. נתברשתי בהולדת הבת שהיתה בבטן אמא בשעת הפציעה. והילדה יצאה יפה וחמודה, ואת שמה קיבלה כמתנת הרופאים על שם בית החולים הדסה.

יוד מעט, ושנת 1948 תחלוף, ואחריה גיע שנת 1949. בשנה זו כבר נשתנו הרבה הרבה דברים. אמא באה הביתה, למרות שעוד נזקקה לגיתוחים, שמונה גיתוחים עברה בבטנה.

אמא יקרה, כה הרבה סבלת, ובמקום להקל עליך בסבלך, הוספתי עוד ועוד כשגדלתי! החיים בבית התחילו מתנהלים כסדרם. הילדים המשיכו בלימודיהם, ואף אני המשכתי ללמוד, אף על פי שלא בחשק רב. בינתיים המשיכו ההפגזות, שלא רצו להפסיק. כל אחד התרגל לשמוע אותן. בשכונה היו האנשים מתוחים, לכל משפחה היה במה לדאוג. זכורני, אז ישבנו מספר משפחות בחדר גדול, שהיה בנוי טוב, וקירותיו עבים. חדר זה שימש מעין מקלט לנו.

ושם היה רב אחד, חכם דויד ועקנין ז"ל. אדם נפלא, שלימד אותנו לשגן פסוקים מהתהילים, ועד היום אני בטוחה שהודות לאמונה בבורא ובזכות הפסוקים האלה ניצלנו ממות. ישבנו אז כולנו על הרצפה, והקשבנו להפגזות. בנם של הועקנינים יצא לקרב, והבטיח לחזור לחופשה קצרה למחרת היום. הוא יצא לעמדתו, משם נלחמו בחורינו באויב. הוריו, במקום לבכות על איחורו ביומיים, ישבו איתנו ושיגנו פסוקי תהילים. ידעתי כמה כאב להם פנימה בלב, אך הם לא מהאנשים הבוכים כלפי חוץ. ואני יודעת שזה יותר כואב כשצריכים להתאסף מלפרוץ בבכי, ולאחר יומיים שלושה באה להם בשורת האיוב, בנם נהרג בשדה-הקרב, ונמצא שם מוטל כשאין אפשרות

שש ירתתי את שתי שנות השרות והשת יותר אחרי השיחור, כי או עליך להפס כבר קצרים והתקציב אינו נמצא. השגתי עבודה והם חלפו, ושוב ראיתי עצמי מחפשת עבודה. ה בין עבודות ארעיות של חודש-חודשיים, עד יו כיהנתי כמוכירה-כתבנית של הממונה על הבניה. והספיק. יכולתי לעזור להורים. בנידים ותכשיט כה משונה. כשאני כותבת, זה הולך חלק על את כל המאורעות חזרה לאחור, ודאי שלא הי מאחורי גבי, מבלי שאקח בחשבון מה צופן עבו ארשה לעצמי לחזור מעט לאחור, לשנת 1955 קרה אחרי השיחור. לא הסתובבתי שנה שלמה ששה חודשים בקיבוץ נירים. שם, לאחר שרצית שהוא מעט טוב. ואולי היה יכול להיות יותר או, באותה תקופה ביוני 1955, עבדתי בימי ה סחבו אותי לנירים. כשהגעתי לאחר תקופת מה, שהשתייך לנח"ל. לא ידעתי מה דחף אותי לענו אנושי. הוא כה התחנן לפני כי אהיה חברתו, אופן מתחבבת אתו, לולא סגן שמשון, שאהבתי אתו, אך היא לא נמשכה הרבה, למרות שאהבנו אחרי חודש נחמד הוא נפצע, בעלות מכוניתו בבית-החולים תל-שומר. ולאט-לאט הוא החלי יעודו מחכה במי שהוא אחר.

שלושת הציורים האלה צוירו בידי תלמידיו של הצייר סטפאן אלכסנדר. בשיעור לציור בעלת השער השחור והעיניים הירוקות. בתמונות נשמר החן המיוחד של אהובה.

• שם זית, כמו כמה שמות אחרים ביומן זהיו בעליו.